

Handläggare Helena Hallgren

Till

Liljeholmens dagliga verksamhet

Telefon: 08-508 23 302

Verksamhetsberättelse VB 2019 för Liljeholmens dagliga verksamhet

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	3
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	5
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	5
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort.....	5
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.....	6
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	11
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring.....	11
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö.....	13
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	15
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.....	15
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	16
Uppföljning av ekonomi.....	24
Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget.....	24
Investeringar.....	24
Medel för lokaländamål.....	24
Övrigt.....	24
Bedömning av nämndens interna kontroll.....	24
Kvalitetsarbete.....	25
Övrigt.....	25

Sammanfattande analys

Vår verksamhetsidé

Vi erbjuder en meningsfull dag utifrån individuella behov och intressen. Vi utgår från varje enskild persons styrkor och förmågor, vårt arbete ska möjliggöra delaktighet och medbestämmande.

Liljeholmens dagliga verksamheter

Daglig verksamhet (dv) är en insats som man kan ansöka om via lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Liljeholmens dagliga verksamheter består av sju verksamheter: Liljans dagliga verksamhet, Örnbergs dagliga verksamhet, Trofast dagliga verksamhet, Västertorps dagliga verksamhet, Nätverket, Steget framåt samt Fruängens Yrkesgrupp. Liljan har en inriktning mot skapande och konsthantverk samt har en butik med försäljning av verksamhetens alster. Örnberg har en inriktning mot sinnesupplevelse, rörelseträning och musik, Trofast är ett hunddagis. Västertorps dagliga verksamhet riktar sig till de brukare som har behov av ett litet sammanhang, en hög grad av omvårdnad, lugn miljö, struktur och möjlighet till sinnesstimulerande aktiviteter. Steget framåt som riktar sig till deltagare som vill närma sig arbetsmarknaden, Nätverket som är en datainriktad verksamhet samt Fruängens yrkesgrupp som är en verksamhet som tar emot uppdrag från övriga verksamheter i förvaltningen så som att sätta upp hyllor eller liknande praktiska uppdrag.

Sammanfattande uppföljning av enhetsmål, indikatorer och aktiviteter.

Under 2018 omorganiseras ledningsstrukturen för de dagliga verksamheterna inom Hägersten-Liljeholmens stadsdel. Tidigare har en enhetschef haft två verksamheter, omorganisationen av ledningsstrukturen innebär att enhetschef nu har ett strategiskt ansvar för flera verksamheter och dess utveckling. Biträdande enhetschefer har införts för det nära ledarskapet och har då ansvar för två verksamheter vardera. Omorganisationen av enhetens ledningsstruktur har inneburit olika utmaningar för verksamheterna. Under 2018 har flera kartläggningar och observationer gjorts för att försöka förstå verksamheternas nuvarande arbetssätt i förhållande till lagens intention kring exempelvis delaktighet, systematiskt arbetssätt och möjlighet till utveckling. Utifrån vad som framkommit har vi angripit förbättringsarbetet där verksamheten befinner sig. För vissa verksamheter har detta inneburit stora förändringar medan andra verksamheter bara behövt justera befintliga rutiner eller synsätt.

Under första tertialen 2019 pågick ett rekrytering arbete av nya biträdande chefer, där den ena i första hand ska ansvara för Fruängens yrkesgrupp, Nätverket och Steget framåt och den andra i första hand ska ansvara för Liljan och Trofast. De nya biträdande cheferna började sina tjänster i juni respektive september månad.

Kompetensutveckling

Enhetens medarbetare har erbjudits utbildning via kunskapsboken. Vi har även försökt att utveckla samarbetat inom enheten både som ett led i kompetensutveckling och som ett led att möta ekonomiska utmaningar. Tillsammans med Liljans arbetsterapeuter har en plan upprättats för implementeringen av digitala verktyg och under T2 hålls de första utbildningstillfällena på Liljan och på Örnberg med fortsättningsdelar under sista kvartalet.

Örnsberg, Nätverket, Steget framåt och Trofast haft metodhandledning i brukarfrågor. På Liljan genomförs under första perioden en observation från handledare under 3 tillfällen och en återföring sker utifrån handledarens observationer. Vidare har Fruängens yrkesgrupp haft utbildning i egenmakt och brukares delaktighet under sista kvartalet.

Två personal har under året utbildats till certifierade grupphandledare i VIP. VIP är en våldsförebyggande och självstärkande kurs för personer med intellektuella eller psykiska funktionsvariationer. Under 12 lektioner á 2 timmar får deltagarna på ett strukturerat och pedagogiskt sätt arbeta med frågor som rör känslor, kommunikation, relationer, gränssättning och våld. Syftet är att genom kunskap öka sin självkänsla och bli medveten om rättigheter och skyldigheter gentemot andra och därigenom minska risken att utsättas för våld.

I övrigt har medarbetare genomfört individuella utbildningar enligt kompetensutvecklingsplan och/eller respektive verksamhets behov. Återföring sker sedan till övriga medarbetare vid ex personalmöten för att på så sätt skapa en kunskapspridning.

Verksamheterna tar även emot och går på studiebesök och samarbetar med övriga stadsdelar vilket ger oss omvärldsbevakning och kompetensutveckling.

Vi har även försökt att nätverka inom staden för att se hur vi kan samverka och möjliggöra kunskapsutbyte. Bland annat används medieteket inom förskoleverksamheter vilket även skulle kunna vara av intresse för några av våra dagliga verksamheter. Tre av enhetens medarbetare deltar i workshop kring medieteket. Även utbildningsförvaltningen har gjort en större satsning för sina medarbetare kring digitalisering i undervisning och språkutveckling och vi har undersökt möjligheten för våra medarbetare att delta i de utbildningar som skulle kunna vara av intresse för oss. Tyvärr upplevs samverkan över förvaltningsgränser och mellan verksamhetsområden mycket svåra att få tillstånd.

Enhetens arbete med värdegrund

På Liljan, Örnsberg och Västertorp har verksamheterna gjort insatser utifrån personalpolicyn.

På Steget framåt arbetade vi på planeringsdagen med att försöka få samsyn i arbetskonsulentens roll och uppdrag och kopplat till detta tankar och teorier kring systemteori och grupprocesser.

I verksamheterna pratar vi även värdegrundsfrågor tillsammans med brukare i exempelvis gruppaktiviteter, temasamtal eller delaktighetsmöten. Några av verksamheterna har dokumenterade värdegrunder som kontinuerligt följs upp och utvärderas tillsammans med brukarna.

Ekonomiskt utfall

Totalt gör enheten ett positivt resultat men några av verksamheterna inom enheten har stora ekonomiska utmaningar och vi arbetar med omstruktureringar utifrån detta.

Generellt finns en överetablering av dagliga verksamheter vilket ställer stora krav på att ligga i framkant och anpassa verksamheterna utifrån nya brukares behov. Detta har varit en återkommande fråga på de verksamheter som har större ekonomiska utmaningar. En av verksamheterna påverkas även av att personer över 67 inte längre kvarstår i rätten till daglig verksamhet.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	368			454	350	360 st	9 000 st	VB 2019
Analys								
Under 2019 tillhandahåller vi 1st ferieplats.								

Nämndmål:

Invånarna i stadsdelsområdet är självförsörjande

— Ingen

Beskrivning

- Arbetet med att erbjuda individuella insatser sker i nära samverkan med staden och förvaltningens arbetsmarknadsverksamheter.
- Evidensbaserade instrument för bedömning används både vid nybesök och vid långvarigt behov av ekonomiskt bistånd.
- Barnkonsekvensanalyser genomförs när beslut ska fattas som påverkar barn.
- Offentligt skyddade anställningar för personer med funktionsnedsättning eller socialmedicinska svårigheter
- Rekrytering och anställning av feriearbetande ungdomar samt Stockholmsjobb.
- Tillhandahålla praktikplatser för jobbtorgsaspiranter i förvaltningens verksamheter som drivs i egen regi och på entreprenad
- I samarbete med arbetsmarknadsnämnden vidareutveckla arbetet med Stockholmsjobb.
- Öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättningar att komma i arbete.
- Samverka externt med näringsliv och civilsamhälle för att nyanlända ska etableras snabbt på arbetsmarknaden.

Förväntat resultat

Alla invånare i stadsdelsområdet som är i behov av ekonomiskt bistånd för sin försörjning ges förutsättningar att kunna försörja sig själva genom att de erbjuds individuellt utformade insatser. Tröskeln till ett arbete är låg även för personer som uppburit försörjningsstöd under lång tid. Unga utan gymnasieexamen, äldre arbetslösa, personer med social problematik,

fysisk och/eller psykisk ohälsa eller funktionsnedsättningar och utrikesfödda uppmärksammas särskilt och ges lokala arbetsmarknadsinsatser av god kvalitet så att de förbereds för insatser från Jobbtorgen. Unga i stadsdelområdet erbjuds meningsfulla feriejobb som ett första steg in på arbetsmarknaden.

Det är lätt att få kontakt med enheten för ekonomiskt bistånd, både gällande ett nytt ärende eller i ett pågående ärende och den enskilde får tydlig information och god service rörande handläggningen, insatserna och beslutet. Felaktiga utbetalningar minimeras då det är lätt för den enskilde att förstå hur hen ska medverka i utredningen.

All utredning inom ekonomiskt bistånd, liksom bedömning och erbjudande om insatser, sker med hög rättssäkerhet och utifrån gällande lagstiftning och stadens riktlinjer. Arbetet grundar sig på tillit och respekt för människors självbestämmande och integritet. Barnen i familjer som är i behov av ekonomiskt bistånd uppmärksammas särskilt och handläggningen utgår från ett tydligt barnperspektiv.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningens verksamheter ska verka för att öka sitt mottagande av praktikanter från jobbtorgen. Antalet tillhandahållna praktikplatser följs upp i tertialrapporter och verksamhetsberättelse.	2020-01-01	2020-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	65 %	71 %	50 %	91 %	92	92 %	Öka	2019
Analys								
I den brukarundersökning som genomförts visar resultatet att de allra flesta deltagare trivs i sina verksamheter och upplever att personalen bryr sig om deltagarna.								
Alla verksamheterna har minst 60% andel av de svarande brukarna som anser att de får bestämma saker som är viktiga för dem. På de verksamheter som har en högre andel av deltagare med NPF diagnos eller lindrigare funktionsvariationer är procenten lägre jämfört med de verksamheter som riktar sig till personer med intellektuell funktionsnedsättning en möjlig orsak till detta kan vara att personer med högre kognitiv förmåga också har högre förmåga att förstå sina rättigheter och valmöjligheter. På dem verksamheterna är snittet närmare 87% i brukarnas uppfattning om att personalen bryr sig om dem.								
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	91 %	85 %	94 %	91 %		90 %	90 %	2019
Analys								
Brukarundersökningen visar att 80% av de brukare som svarat anser att de får den hjälp de vill ha i sin dagliga verksamhet.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
88% av de brukare som svarat upplever att personalen bryr sig om dem och 86% av de svarande upplever sig trygga med personal. En jämförelse mellan verksamheterna visar att det inte finns något samband mellan huruvida om brukaren känner sig trygg med personal och trivs i sin verksamhet och hur stora verksamheterna är både till brukarantal och anställda medarbetare.								
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	78 %	78 %	78 %	78 %		78 %	78%	2019
Analys Brukarundersökningen visar att 80% av de brukare som svarat anser att de får bestämma över saker som är viktiga för dem i sin dagliga verksamhet. Något som är intressant att notera är dock att detta resultat är något lägre på de yrkesinriktade verksamheterna i jämförelse med de mer traditionella dagliga verksamheterna. Detta skulle kunna bero på att de yrkesinriktade verksamheterna arbetar på uppdrag eller utifrån beställningar och verksamheternas karaktär gör det således svårare att utforma arbetsuppgifterna utifrån deltagarens intressen. Vidare visar undersökningen att 78,5% anser att det dem gör på sin dagliga verksamhet är viktigt för deltagaren samt att 83% anser att de vet vem de ska vända sig till om något är dåligt i den dagliga verksamheten. Värt att belysa i sammanhanget är också hur frågorna är ställda till deltagarna "... för dig i din dagliga verksamhet". Steget framåt är en daglig verksamhet som hjälper och stöttar deltagare ut på den öppna arbetsmarknaden genom ex praktikplatser eller studier. I detta fall är det också oklart hur deltagaren uppfattat frågan och om denne ser sin praktikplats som en del i den dagliga verksamheten eller inte. Som exempel har verksamheten fått ett relativt lågt omdöme på "är det du gör på din dagliga verksamhet viktigt för dig". Detta kan vara ett uttryck för att de gemensamma aktiviteterna som verksamheten erbjuder inte känns viktiga men likväl gör praktikplatsen det.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta att utveckla stödet till elever med funktionsnedsättning som går ut ungdomsgymnasiet och gymnasiesärskolan.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna och civilsamhällets aktörer utveckla hälsofrämjande insatser för personer med funktionsnedsättningar.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Invånarna i stadsdelsområdet lever ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar

— Ingen

Beskrivning

Arbetsätt som ska leda till att målet uppnås inom individ- och familjeomsorgen:

- Likställighet och rättssäkerhet
- Förebyggande insatser
- Tidiga insatser
- Evidensbaserade metoder
- Barnrättsperspektivet

- Trygga en stabil skolgång
- Bryta omfattande skolfrånvaro
- Allvarssamtal inom 48 timmar med förstagångsförbrytare under 18 år dit polis, socialtjänst, föräldrar och den unge själv kallas
- Motverka psykisk ohälsa bland barn och unga i särskilt utsatta grupper
- Uppsökande arbete riktat mot vuxna missbrukare
- Samverkan med skola, förskola, fritidsverksamhet, elevhälsa, förebyggande och uppsökande verksamhet, polis, m.fl.
- Förebygga hedersrelaterat våld och förtryck
- Utveckla insatser för barn i våldsbejakande extremistiska miljöer och förebygga radikaliserings till våldsbejakande extremism
- Stöd till våldsutsatta och våldsutövare i nära relationer
- Förebyggande arbete mot spelmissbruk
- Tillgänglig budget- och skuldrådgivning
- Förebygga vräkningar
- Stöd till barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden
- Intensiva insatser vid utskrivning från slutenvård
- Peer Support
- Arbetslivsriktade insatser för personer med psykiska och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar
- Långsiktigt stöd till medarbetare som utsatts för hot eller våld i sin myndighetsutövning

Arbetsätt som ska leda till att målet uppnås inom verksamheter som ger stöd och service till personer med funktionsnedsättning:

- Sysselsättning, ett arbete att gå till eller studera.
- Ledsagning och personlig assistans ska vara flexibla insatser.
- Internt och externt samarbete för att säkerställa att likställighet och samordning fungerar
- Brukarperspektiv och barns delaktighet i handläggningen
- Öka den enskildes inflytande
- Motverka att det förekommer våld
- Säkerställa kompetenser för att förebygga, uppmärksamma och motverka målgruppens utsatthet för våld av närstående och ge anpassat stöd och skydd till de som är i behov av det
- Heminstruktörer för synskadade och hörselskadade
- Samarbeta med organisationer och föreningar som arbetar med funktionsnedsättnings- och tillgänglighetsfrågor
- Anpassa socialtjänstens handläggning, insatser och skyddsåtgärder så att alla, oavsett funktionsförmåga, kan tillgodogöra sig hjälpen
- Rekryteringen av uppdragstagare sker utifrån individens behov och att den enskilde ges möjlighet att tidigt kunna påverka vem som blir utsedd.

Förväntat resultat

Invånarna i stadsdelsområdet utvecklas utifrån sina förutsättningar, känner sig trygga och har en bra livskvalitet. Socialtjänsten uppmärksammar alla barn och vuxna som kan behöva stöd och erbjuder en modern, rättssäker och evidensbaserad socialtjänst i ett tidigt skede.

Alla barn i stadsdelsområdet har goda uppväxtvillkor och inget barn behöver uppleva våld eller förtryck. Barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver.

Personer med psykisk funktionsnedsättning får stöd att utifrån sina förutsättningar, delta i samhällets gemenskap och har ett arbete att gå till.

Vuxna och barn som är eller har varit utsatta för våld av närstående ges goda förutsättningar att kunna ta sig ur sådana relationer. Stödet till den enskilde vid övergrepp i rättsak gör att rättsprocessen obehindrat kan gå vidare.

Personer som får stöd och service utifrån funktionsnedsättning tillförsäkras integritet, självbestämmande och möjlighet att kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap. Insatserna är lättillgängliga och individuellt utformade. Biståndshandläggningen är rättssäker och likställig.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningens dagliga verksamheter ska verka för att de brukare som kan och vill får ökade möjligheter till arbete eller studier. Verktögen för detta är samverkan med Jobbtorg, arbetsförmedling och näringsliv. Verksamheternas kontakter med det lokala näringslivet ska inventeras och möjligheterna till mer strukturerad och målinriktad samverkan ska undersökas.	2019-01-01	2019-12-31	

Enhetsmål:

Ett meningsfullt innehåll i verksamheten

Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Genom arbetslika uppgifter får vi deltagare som känner sig behövda, trivs och stannar i verksamheten.

Analys

Örnsberg: Örnsberg har arbetat med en ny aktivitetsstruktur som ska genomsyras av ökad delaktighet. Utifrån detta har brukarna fått möjlighet att prova på nya aktiviteter och byta grupper för att på så sätt forma sitt eget innehåll i schemat med de aktiviteter som brukaren önskar.

En servicegrupp har införts där brukarna ges möjlighet till mer arbetslika uppgifter. Verksamheten har även infört en uppdragshörna där alla i verksamheten kan lämna beställningar till brukare inom servicegruppen, det kan handla om allt från att det behövs vattna blommor, fylla på toalettpapper till att strimla papper eller göra enklare inköp.

Västertorp: Västertorp har arbetat med att införa symbolstöd för att brukaren ska kunna göra aktiva val och förbereda brukaren på vilken aktivitet som ska genomföras härnäst. Vidare har verksamheten under året arbetat med förändringar i den pedagogiska miljön och gjort förändringar i sina upplevelserum. Verksamheten arbetar aktivt med att deras brukare ska

behålla sina fysiska förmågor genom habiliterande insatser.

Nätverket: Nätverkets yrkesgrupp får uppdrag från Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning. De utför arbeten som personal inom förvaltningen beställer hos dem. Det i ligger i verksamhetens uppbyggnad att uppgifterna är arbetsliknande.

Vidare arbetar Nätverket ständigt med att uppmuntra alla sina deltagare att ha egna projekt. Under 2019 har de skrivit artiklar på Nätverkets hemsida. För att den uppgiften ska likna andra journalistiska uppdrag har de bland annat genomfört intervjuer till blivande artiklar.

Ett annat projekt var att jobba med ljud. De har skaffat en mobil inspelningsapparat som en av deltagarna har använt till att göra radioteater. Under skapandeprocessen har deltagaren diskuterat sitt projekt både med de andra skådespelarna och med Nätverkets arbeidskonsulenter. Radioteatern fick en offentlig release och de har även sett till att den publicerats på Nätverkets hemsida. Dessutom har de försökt få sända den på Stockholms närradio, den processen är inte avslutad. En uppföljare till radioteatern är påbörjad, som regel försöker de implementera projekt som något mer varaktigt i verksamheten för att få en kontinuitet och möjlighet till vidareutveckling för alla inblandade.

Nätverket har ett gediget samarbete med arbeidskonsulenter på Steget Framåt, verksamhetens syfte är att deltagare närmar sig arbetsmarknaden. År 2019 har en deltagarna bestämt sig för att även delta i Steget Framåts aktiviteter och på så sätt att bygga upp en kontakt med en arbeidskonsulent på Steget Framåt. Samma deltagare vill utforska möjligheterna att utbilda sig. En annan av Nätverkets deltagare har genom ett samarbete mellan Nätverkets arbeidskonsuler, hens socialsekreterare, hens biståndsbedömare och stadens studieteam för personer med funktionsnedsättningar börjat på komvux. En av Nätverkets och Steget Framåts deltagare har genom arbetsförmedlingen börjat arbetsträna.

Nätverket har ett regelbundet utbyte med Hägersten-Liljeholmens kommunikatörer.

Under 2019 har Nätverkets arbeidskonsulenter samarbetat med stadens studieteam för personer med funktionsnedsättningar och arbetsförmedlingen. Arbetskonsulenter har även gjort olika studiebesök hos bland annat Samverkansförbundets aktivitetscenter och projektet DEV.

Steget framåt: Steget framåt arbetar aktivt med att göra en kartläggning när nya brukare börjar, i kartläggningen får brukaren formulera målen för insatsen ex önskemål om praktik, studier och önskemål om inriktning på dessa. Kontinuerligt utvärderas detta genom samtal och uppföljningar. De främsta metoderna för arbeidskonsulenternas arbete är Supported Employment, Motiverande samtal och låg affektivt bemötande. Arbetskonsulenterna arbetar för att hitta praktikplatser utifrån brukarens önskemål och följer upp genom stödsamtal. Totalt har verksamheten under året fått ut 12 brukare på nya praktikplatser.

Trofast: Trofast bedriver hunddagis för totalt 9 hundar. Verksamheten har genom tydliga rutiner och struktur skapat meningsfulla arbetsuppgifter som inkluderar alla de arbetsmoment som utförs på ett traditionellt hunddagis. Deltagarna är delaktiga och utför alla de arbetsuppgifter som finns i verksamheten. Under året utvecklas grundskemat för de arbetsuppgifter som finns i verksamheten. Under senare delen av året införs tydligare brukarkonferenser vars syfte är att diskutera brukarnas olika behov av stöd för att utvecklas och så småningom om kunna ta nästa steg. Verksamheten har även startat upp ett samarbete med Steget framåt.

Liljan: Liljans verksamhet är en konstnärlig verksamhet. Under 2018 inleddes ett arbete med

Entré skolan där en mindre grupp brukare erbjöds möjlighet att hjälpa till med enklare trädgårdsarbete. Detta samarbete fortsatte under början av 2019 men pausas sedan pga av olika omständigheter.

Liljan har även haft en implementeringsstrategi för att utveckla tyg tryckeriet. Gruppen "tryck och sy" har inlett ett samarbete med Stadsbiblioteket där Liljans verksamheter producerar lånekassar i tyg till bibliotekens kunder. Utöver tryck och sy har verksamheten aktivitetsgrupper inom ateljé, keramik, textil hantverk, tidningsgrupp etc. De alster som skapas i verksamheten säljs i verksamhetens butik och under året har även färgfabriken försäljning av vissa varor. Det har startats ett samarbete med Gröndalskykan där vi gör doplöv i glas. Varje barn som döps i kyrkan får ett doplöv med sig. Det 20-åriga samarbetet med Vintervikens trädgårdar fortsätter. Vid 50-års firandet så gjordes en tidslinje som gick genom hela Liljans lokal vilket var väldigt uppskattat av de ca. 300 besökarna. Verksamhetens teatergrupp håller under året två välbesökta teaterföreställningar med ca 300 respektive 220 deltagare.

Fruängens yrkesgrupp: På Fruängens yrkesgrupp tar vi emot beställningar på uppdrag från förvaltningens övriga verksamheter, det kan vara allt från att sätta upp hyllor, leverera fruktkorgar till att åka med återvinning eller sätta upp affischer.

Samarbeten internt och externt: Vi har också inlett samarbete mellan verksamheterna genom gemensamma möten bland annat kring Vp, T1, T2. Utöver detta finns verksamheter som samarbetar med varandra och brukare som arbetar ex på både Nätverket och Steget framåt eller Trofast och Liljan. Under senare delen av året fördjupas detta samarbete ytterligare och vi kan se att flera deltagare ges möjlighet att röra sig mellan verksamheterna med ökad individuell utveckling.

Representant från Steget framåt har under året varit på Liljans personalmöte och informerat om Supported Employment. Vidare har Nätverket besökt Örnsberg för att diskutera hur Nätverkets brukare skulle kunna handleda Örnsbergs brukare i tidningscirkel. Nätverkets yrkesgrupp har även varit delaktiga i att marknadsföra Liljans DV genom att bland annat ta kontakt med Färgfabriken för att se om de kan sälja Liljans varor.

Steget framåt har även haft en deltagare som besökt Liljan samt Trofast för att se om deras verksamhet för eventuell praktik skulle kunna vara ett steg i att nå ut på arbetsmarknaden.

Nätverket gör affischer med stadsdelsinformation som vaktmästeriet på Liljan sätter upp vilket är ett nytt samarbete.

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

— Ingen

Nämndmål:

Boende i Hägersten-Liljeholmen har tillgång till ett rikt utbud av kultur och evenemang

— Ingen

Beskrivning

Kulturaktiviteter genomförs i nämndens verksamheter samt genom bidragsgivning till lokala föreningar.

Förväntat resultat

Boende i Hägersten-Liljeholmen har tillgång till ett rikt utbud av kultur och evenemang.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Genomförande av Trekantens dag tillsammans med samarbetspartners, lokala föreningar och näringsliv.	2019-01-08	2019-07-01	

Enhetsmål:

Information om kulturutbud

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Att brukare inom enheten får information om vilket kulturutbud som finns i närområdet.

Analys

Örnsberg: Under året har Örnsberg infört ett veckomöte med deltagarna, s.k. delaktighetsmöte, på dessa möten ges information om kulturutbud. Verksamheten har även infört en informationstavla för att delge brukarna information om bland annat kulturutbud.

Nätverket: Nätverket har arbetsmöten varje vecka, på dessa möten har det under året införts en punkt som kallas ”intressantiteter” i arbetsmötets dagordning. Under den rubriken tipsar både arbetskonsulenterna och deltagarna om kulturella händelser och samhällsbevakning. Under början av året påbörjade även verksamhet ett arbete med en kalender med information om vilka evenemang som finns för målgruppen NPF.

Liljan: Tidningsgruppen är en aktivitetsgrupp som besöker olika evenemang och kulturaktiviteter. Tidningen lämnas sedan till övriga deltagare i verksamheten och på så sätt skapas inspiration och information om olika utbud.

Information sprids även till verksamheten genom Klubb-Liljan som är en studiecirkelledd aktivitet. Klubb-Liljan sätter upp anslag samt delar ut ett ex i varje basgrupp som sedan kopieras upp och delar ut till de som är intresserade.

En av deltagarna på Liljan recenserar filmer och sätter upp recensionerna på verksamhetens anslagstavla. Liljan har även haft två teaterföreställningar under året som är välbesökt både av deltagarna inom verksamheten, andra dagliga verksamheter och allmänheten.

Stegets framåt: Får information från fritidsutvecklarna, arbetskonsulterna sätter upp

informationen på verksamhetens anslagstavla och går även igenom muntligt vid matlagingsgrupperna då många deltagare är samlade.

Deltagarna får också komma med förslag på aktiviteter till deras gemensamma aktivitet "balans i livet" där verksamheten minst 1 ggr/månad gör kulturella aktiviteter.

Västertorp: Målgruppen på Västertorp är personer med omfattande intellektuella funktionsnedsättningar. Här arbetar verksamheten med att möjliggöra för brukarna att ta del av sinnesstimulering och kulturutbud i verksamheten. Bland annat har verksamheten högläsning en ggr/vecka. Kontinuerligt besöks verksamheten av en studiecirkelledare inom musik. Verksamheten har även samarbete med en förskola där barnen på förskolan två gånger per år besöker verksamheten och sjunger sånger för deltagarna.

Verksamheten gör också utflykter tillsammans med deltagarna och bland annat har de under året varit på Skansen, Hågelbyparken, lugnet park och Liljeholmens centrum.

Trofast: Trofast har begränsade möjligheter att ta med brukarna på aktiviteter men går kontinuerligt igenom tidningen 8 sidor och diskuterar det som står med brukargruppen. Verksamheten lämnar muntlig information om kulturutbud utifrån fritidsförvaltningen vid ex morgonmöten. Aktuell information sätts sedan upp på anslagstavlan. Dessutom så har personalen skapat länkar på Ipads så brukarna lätt kan hitta kulturutbud och andra aktiviteter som t.ex. Fritidsnätet och FUB-Stockholm.

Fruängens yrkesgrupp: Verksamheten har dagligen planeringsmöten över vilka arbetsuppgifter som ska utföras. Vid dessa tillfällen får deltagarna även information om exempelvis kulturutbud i stadens närområden.

I övrigt deltar verksamheterna i olika kulturaktiviteter så som teaterföreställningar, museibesök, besök på Dramaten, US-ruset etc utifrån brukarnas önskemål.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

— Ingen

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter gör medvetna val för att ta ansvar för miljön

— Ingen

Beskrivning

Verksamheterna ska arbeta aktivt med att sortera matavfall, minska användningen av plast, förebygga att avfall uppstår, minska energiförbrukningen och göra klimatsmarta tjänsteresor. Förskolorna ska genomföra åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för en giftfri förskola.

Förväntat resultat

Användningen av plast i verksamheterna minskar. Matavfall återvinns i hög grad där det är möjligt. Avfall som uppstår ska tas om hand på ett resurseffektivt sätt enligt avfallshierarkin.

Energiförbrukningen i förvaltningen minskar. Alla förskolor uppnår nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för en giftfri förskola.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Verksamheterna ska arbeta aktivt med att sortera matavfall.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Samtliga verksamheter som har möjlighet att matavfallssortera gör detta.			
✓ Verksamheterna ska förebygga uppkomsten av avfall.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Verksamheterna försöker tänka på att göra samlade beställningar av förbrukningsmaterial för att minska uppkomsten av avfall.			

Enhetsmål:

Enhetens medarbetare arbetar aktivt för att göra miljövänliga val i verksamheten

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Arbeta aktivt med matavfallssortering

Analys

Örnsberg: Örnsberg införde under 2018 matavfallssortering. Under 2019 har vissa utmaningar funnits då påsar inte levererats för matavfall, andra hyresgäster slänger avfall i soptunnan etc.

Västertorp: Västertorp har haft matavfallssortering under många år vilket fungerar bra. Verksamheten har under året även blivit bättre på att minska engångsmaterial och arbetar med återanvändning.

Nätverket: Förvaltningens lokaler har under senare delen av året fått nya återvinningskärl där även matåtervinning är möjligt. Verksamheten har återkommande diskussioner på fiket och under deras arbetsmöte om hur miljön påverkas. Nätverket har deltagit i en klimatdemonstration, vilket bland annat ledde till en radioteater med anknytning till Greta Thunbergs miljö rörelse.

Steket framåt: Verksamheten har inte tidigare haft matavfallssortering då det funnits hinder från hyresvärderna och förutsättningarna för genomförande. Under året har verksamheten börja samarbeta med Glasade gången och matavfallssortera tillsammans med dem.

Trofast: Trofast har pratat med hyresvärd för att diskutera matavfallssortering men hyresvärderna har inga planer på att införa matavfallssortering och när frågan lyfts om verksamheten själv kan införa kärl för matavfall har hyresvärderna kommit med restriktioner.

Liljan: Liljan har matavfallssortering sedan 2018.

Fruängens yrkesgrupp: På Fruängens yrkesgrupp har verksamheten en matavfallskvarn installerad.

Samarbete: Liljans vaktmästeri och Fruängens yrkesgrupp sköter återvinningen för några av verksamheterna, i övriga verksamheter gör medarbetarna detta tillsammans med brukarna.

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

— Ingen

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter har en långsiktigt hållbar ekonomi

— Ingen

Beskrivning

Verksamheterna ska bedrivas inom beslutad budget. Styrning och uppföljning ska vara tydlig. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och behålla stabilitet i verksamheten. Enheterna följer regelbundet upp ekonomin genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertialrapporter.

Förväntat resultat

Verksamheterna bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningens avdelningar ska utifrån sina verksamheter utforma ledningsrapporter i syfte att utveckla arbetet med uppföljning och dialog om verksamheternas resultat.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Prognosuppföljning	2019-01-01	2019-12-31	

Enhetsmål:

Enhetens verksamheter har en långsiktigt hållbar ekonomi

● Uppfylls helt

Analys

Enheten har under året gjort ett positivt resultat totalt. Det har dock under året funnits utmaningar inom några av verksamheterna. Vi har arbetat aktivt med att anpassa bemanningen utifrån behovet i verksamheterna och göra inköp så kostnadseffektiva som möjligt. Bland annat har Liljan fört samman två av aktivitetsgrupperna väven och ateljén till en grupp. Vi har också valt att tillfälligt lägga ned Liljans vaktmästeri.

Ett av de beskrivna arbetssätten för att tydliggöra verksamheternas resultat var att enhetschef tillsammans med biträdande skulle skicka ut ett månadsbrev till medarbetarna. Sedan årsskiftet 2019 har verksamheterna inte fått något månadsbrev då en av de biträdande enhetscheferna varit sjukskriven och därmed har arbetsuppgifter lagts över på enhetschef som utifrån detta behövt prioritera i arbetsuppgifterna.

Steget Framåt: Steget framåt har samutnyttjat deras lokaler under året. Bland annat har

Glasade gången nyttjat lokalerna en gång i veckan för fysisk aktivitet.. Även Samhällsvägledarna har använt lokalen vid några tillfällen för bland annat informationsträffar, föreläsningar och sedan juni delar Steget framåt lokal med Kravatten.

Liljan: På Liljan förlorar man flera brukare till följd av "67-års regeln". Till följd av detta har vi som ovan nämnts slagit samman aktivitetsgrupper. Under senare delen av året påbörjas även en omorganisation där medarbetare kommer att ges möjlighet att arbeta inom andra verksamheter på enheten. Vidare har medarbetarna arbeta med att synliggöra verksamheten, bland annat genom ett 50-års jubileum samt genom en julmarknad i Vinterviken.

Samtliga verksamheter arbetar med att hålla nere kostnader vid aktiviteter både ut en ekonomisk synvinkel men även för att visa våra deltagare att det finns ett stort utbud av aktiviteter som är kostnadsfria. Vidare ges kontinuerligt information om verksamheterna till särskolor, arbetsförmedling, handläggare och andra aktörer där våra målgrupper kan finnas för att försöka nå nya deltagare till våra verksamheter.

Verksamheterna anpassar bemanning efter antal deltagare och samarbetar mellan verksamheter. Vi försöker starta upp mera samarbeten både kring marknadsföring och omvärldsbevakning för att sprida kunskap och resurseffektivitet.

Under en kortare period utför medarbetarna städningen i verksamheten pga centrala problem i upphandlingen med städfirma.

I samarbete med andra dagliga verksamheter inom Stockholms stad initieras en "daglig verksamhets mäsas". Mässan syftar till att visa upp stadens egen regi verksamheter i syfte att attrahera nya deltagare, minska inlåsnings effekt för befintliga brukare som kanske vill byta och sprida kunskap om våra verksamheter. Mässan var dock tvungen att ställts in med hänvisning till att Stockholms stad bedriver daglig verksamhet enligt LOV. Av konkurrensskäl ska därför även privata utförare erbjudas deltagande vid en mäsas för att visa sina verksamheter. Stadens kommunala dagliga verksamheter har därför inte kunna genomföra någon mäsas för att visa upp vår mångfald av verksamheter staden erbjuder.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flicko r	Perio dens utfall VB 2018	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Sjukfrånvaro	15,2 %			12,1 %		10 %	tas fram av nämnd	VB 2019
Analys								
Verksamheterna har en relativt hög sjukfrånvaro under en rullande 12månaders period (Oktober2018-oktober 2019). Till stor del beror det höga sjukfrånvarotalet på långtidssjukskrivningar, idag har nästan alla medarbetare påbörjat återgång i arbete och arbetar utifrån individuella anpassningar på viss procent. Korttidsfrånvaron (dag 1-14) för enhetens medarbetare ligger på under 2,5%.								
En jämförelse med föregående år visar enheten sänkt andelen som är sjukfrånvarande dag 1-30 samt andelen som är frånvarande över ett år.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
   Sjukfrånvaro dag 1-14	2,4 %			2,3 %		2 %	Tas fram av nämnd/styrelse	VB 2019
Analys En jämförelse med föregående år visar enheten sänkt andelen som är sjukfrånvarande dag 1-14.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samverkan med socialnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av resursfördelningssystem inom funktionshinderområdet	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens medarbetare är professionella, engagerade och har en hälsosam arbetsmiljö.

— Ingen

Beskrivning

Arbetsmiljö och rehabiliteringsarbetet sker i samverkan med de fackliga organisationerna samt med företagshälsovården. Förvaltningen arbetar hälsofrämjande genom handlingsplanen ”Hållbart arbetsliv”. Huvuduppdraget för projektet är att skapa en systematik kring hållbar arbetshälsa genom tre perspektiv: hälsofrämjande, förebyggande och efterhjälpande. Målet är att sänka sjukfrånvaron och höja medarbetarnöjdheten - detta ska öka nytta och kvaliteten för stadsdelens medborgare. En arbetsmiljöhandbok ska implementeras i hela förvaltningen för att säkerställa det systematiska arbetsmiljöarbetet, vilket ska leda till förbättrad arbetshälsa.

Arbetet med kompetensförsörjningen är ständigt pågående för att säkerställa hög kvalitet i verksamheterna. Det arbetet ska utvecklas och fördjupas systematiskt, utifrån stadens kompetensförsörjningsmodell UBARA (Utveckla, Behålla, Attrahera, Rekrytera, Avsluta).

Förväntat resultat

- Förvaltningen klarar kompetensförsörjningen i växande verksamheter
- Resultaten i medarbetarundersökningen har förbättrats - både avseende medarbetarskap och ledarskap
- Alla verksamheter har utvecklat det systematiska arbetsmiljöarbetet
- Sjukfrånvaron har minskat

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla enheter ska utifrån medarbetarundersökningens resultat göra en handlingsplan, som åtgärdas och följs upp under året	2019-01-01	2019-12-31	
 Allmän visstidsanställning ska minimeras	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förbättra förutsättningarna för att anställa personer med funktionsnedsättning	2019-01-01	2019-12-31	

Enhetsmål:

Enhetens medarbetare är professionella, engagerade och har en hälsosam arbetsmiljö

Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Reflekterande och engagerad personal som bidrar till ett gott arbetsklimat.

Analys

Steget framåt och Nätverket: Medarbetarnas arbetsmiljö är en fråga som är ständigt närvarande både i det dagliga arbetet men även som punkter vid exempelvis personalmöten och APT. Under period två har verksamheterna arbetat med medarbetarenkäten. Medarbetarna fick då ut fördjupade frågor utifrån resultatet från medarbetarundersökningen för att undersöka bakgrunden till svaren. Därefter diskuterades gemensamt resultatet och en handlingsplan togs fram utifrån områden som medarbetarna önskar förbättra samt bibehålla.

Steget framåt och Nätverket har kontinuerliga möten och kollegial handledning, de har även extern handledning och kontinuerlig ärendedragning genomförs tillsammans med enhetschef och/eller biträdande enhetschef.

Nätverket: På personalmöten lyfts kontinuerligt frågor om vilka utmaningar verksamheten står inför och hur man kan arbeta med dem. Medarbetarna inom verksamheten arbetar själva aktivt med dessa utmaningar och kompetensutvecklar sig i utifrån verksamhetens behov. Under våren har även externa kontakter knutits för att arbeta med utmaningarna, exempelvis har medarbetare träffat Christine Oljelund från Idéeslussen men även samarbeten med Kungsholmens dagliga verksamhet har inletts.

Steget framåt: Vi genomför under våren en gemensam metoddag med syfte att se över våra rutiner i verksamheten. Under våren genomförs också en kartläggning av arbetsmiljön utifrån "sunt arbetsliv" och en handlingsplan skapas. Vad som framkommer vid dessa tillfällen är att det inte finns full samsyn i arbetskonsulentens roll och verksamhetens uppdrag. Under vårens planeringsdag pratar vi utifrån detta om rollen och beslut fattas om att gruppen ska arbeta fram en rollbeskrivning. Vidare har verksamheten förnyat informationen på jämför service samt gjort ny broschyr. Gruppen har ärendedragning varje vecka. Genom ett lågaffektivt arbetssätt får alla personer i verksamheten en bättre arbetsmiljö

Liljan: Liljan har under hösten 2018 och våren 2019 haft en tung arbetssituation. Utifrån att verksamheten tappar många deltagare har ett förändringsarbete initierats från arbetsledningen. Flera medarbetare har varit och är fortfarande sjukskrivna och under våren slutar den biträdande enhetschefen efter en lägre tids sjukfrånvaro. En planeringsdag hålls under period 1 tillsammans med fackliga representanter och avdelningschef Toni Mellblom i en förhoppning att lösa de låsningar som finns mellan arbetsledning och grupp. Under period två sätts en arbetsgrupp samman som träffas frekvent för att arbeta med verksamhetens

utveckling. Under september månad får verksamheten en ny biträdande chef.

Verksamheten har även under andra perioden arbetat med medarbetarenkäten. Medarbetarna har fått välja ut vilka förbättringsområden de önskade arbeta med och vi har därefter suttit i grupper och diskuterat "önskat läge" samt aktiviteter för att nå det detta läget.

Liljans APT inleds med en mindfulness övning.

Trofast: Har ständigt ett reflekterande i sitt arbetssätt. Verksamheten använder sig av kollegial spegling där de ger varandra feedback och microplanering. Gemensamt arbetssätt är en viktig grund i att både trygga brukarna och tillse att medarbetarna har ett gott arbetsklimat.

Verksamheten arbetar med arbetsmiljörelaterade frågor både under personalmöten och tillsammans med brukarna. Exempelvis finns regler för ljudnivå som gäller både medarbetare och brukare. Verksamheten har också arbetat aktivt med värdegrundsfrågor tillsammans med brukarna och att acceptera olikheter vilket bidragit till att konflikter mellan brukarna minskat och således har medarbetarnas arbetsmiljö förbättrats. Vidare har verksamheten haft en hundcoach vid två tillfällen, då utbildas både medarbetare och deltagare tillsammans.

Verksamhetens tydliga struktur och att alla dagar är lika uppbyggda bidrar till trygghet för brukarna vilket minskar utmanande beteende hos brukarna. Sedan hösten 2019 har verksamheten infört tydligare brukarkonferenser där medarbetare ges möjlighet att lyfta frågor som gränsdragning gentemot brukare vilket upplevts påfrestande.

Västertorp: Kontinuerliga och individuella stödpersonssamtal med biträdande enhetschef har fortsatt. På Västertorp har man haft som mål att arbeta med den pedagogiska miljön.

Verksamheten har arbeta med den pedagogiska miljön och skapa mer utrymme samt att bygga upp nya sinnesstationer. Verksamheten har arbetat med den yttre miljön där verksamheten har en trädgård där verksamhetens brukare ofta är vid lämpligt väder. Vidare har verksamhetens medarbetare deltagit i en föreläsning om en kartläggningsmetod för deltagare som behöver stöd från flera aktörer, medarbetare har även fått utbildning i social dokumentation. Vi kan tydligt se i den interna kontrollen att utbildningen kring social dokumentation och vikten av den givit effekt i verksamheten vilket är av särskild vikt utifrån att verksamheten har en målgrupp som själva har svårt att föra sin talan.

Örnsberg: Resultatet från medarbetarundersökningen har diskuterats på APT med fokus på de främsta utvecklingsfrågorna kring medarbetarnas upplevelse av sin arbetsmiljö.

Handlingsplan har upprättats. Verksamheten har under året erbjudits handledning såväl i helgrupp som i mindre grupper och utifrån upplevt särskilt utmanande situationer. BEC har arbetat med stödpersonssamtal för att stödja medarbetarna i uppdraget som stödpersoner. Vidare har verksamheten arbetat fram en ny stödpersonsstruktur för att skapa bättre förutsättningar för tydlig ansvarsfördelning mellan stödpersonerna. Verksamheten har infört strukturerad dokumentationstid för att säkerställa att medarbetarna har förutsättningar att hinna med sina administrativa uppdrag.

Kompetensutvecklingsatsning:

Enhetens medarbetare har erbjudits utbildning via kunskapsboken som är en webbaserad utbildningsportal.

Vi har även försökt att utveckla samarbetet inom enheten både som ett led i kompetensutveckling och som ett led att möta ekonomiska utmaningar. Under 2018 erbjöds samtliga medarbetare en halvdags föreläsning om "rätten till kommunikation" med Gunilla

Thunberg. Här fick medarbetarna information om hur de kan arbeta för att utveckla och säkerställa brukarnas möjlighet till delaktighet. Som ett vidare steg i detta erbjöds en workshop i digitala verktyg som stöd för kommunikation som 10 medarbetare gick. Under 2019 har en plan lagts tillsammans med arbetsterapeuterna på Liljan för implementeringen av digitala verktyg och under T2 hålls de första utbildningstillfällena på Liljan och på Örnberg med fortsättnings delar under sista kvartalet. Under året fortsätter verksamheterna arbeta med deltagarnas kommunikativa rättigheter och utbildning i alternativ kommunikation, sammanlagt går 8 medarbetare vidare utbildning i AKK. På Örnberg, Nätverket, Steget framåt, Trofast och sista kvartalet även Fruängens yrkesgrupp haft metodhandledning i brukarfrågor med utgångspunkt ökad delaktighet och egen makt. På Liljan genomförs under första perioden en observation från handledare under 3 tillfällen och en återföring sker utifrån handledarens observationer. Under 2018 utbildar sig tre medarbetare till studiecirkelledare inom låg affektivt bemötande, under 2019 går ytterligare 9 medarbetare utbildning i låg affektivt bemötande. De utbildningssatsningar som gjorts kring kommunikation, delaktighet och låg affektivt bemötande har tillsammans bidragit till att öka förståelsen för att deltagarnas hinder kan avhjälpas genom pedagogiska verktyg och bemötande och genom att anpassa kommunikationsstöd och/eller schema till brukarna. På Liljan har medarbetarna arbetat fram kommunikationsknippor för att möjliggöra bildstöd och kommunikationsverktyg i det dagliga arbetet. Vidare har man på Örnberg ökat medvetenheten kring hur vi utformar lokalerna och vi har efter detta flyttat information så att detta ska bli mer tillgängligt för våra brukare som sitter i rullstol.

Biträdande enhetschef för Nätverket, Steget framåt och Fruängens yrkesgrupp går UGL utbildning.

Två personal har dessutom under året utbildats till certifierade grupphandledare i VIP. VIP är en våldsförebyggande och självstärkande kurs för personer med intellektuella eller psykiska funktionsvariationer. Under 12 lektioner á 2 timmar får deltagarna på ett strukturerat och pedagogiskt sätt arbeta med frågor som rör känslor, kommunikation, relationer, gränssättning och våld. Syftet är att genom kunskap öka sin självkänsla och bli medveten om rättigheter och skyldigheter gentemot andra och därigenom minska risken att utsättas för våld.

Genom de utbildningar verksamheterna tillhandahållit har de ökat sina kunskap och förbättrat bemötandet gentemot deltagare. Resultatet blir att deltagarna är mer delaktiga och att de framförallt ökar sin personliga utveckling. Genom handledning har medarbetarna fått ökat kunskap, nytänkande, nya verktyg till hur de bemöter personer och pedagogiska verktyg som stöd för deltagarens självständighet. På några av verksamheterna märker medarbetare skillnad i hur deltagarna mår, att de vågar ta mer plats och vågar ta emot hjälp.

Vi har försökt och försöker att omsätta teorin i praktiken och detta har lett till att deltagarna har gjort små och stora framsteg. De mår bättre och vågar ta emot mer hjälp, de får ett mer aktivare liv och vissa kommer ut på en arbetspraktikplats.

I övrigt har medarbetare genomfört individuella utbildningar enligt kompetensutvecklingsplan och/eller respektive verksamhets behov. Återföring sker sedan till övriga medarbetare vid ex personalmöten för att på så sätt skapa en kunskapspridning.

Övrigt:

Från årsskiftet fram till och med september har Trofast och Liljan saknat biträdande enhetschef. From september månad finns biträdande enhetschef på plats för att möjliggöra ett

gott och nära ledarskap. Det har varit en påfrestande tid för verksamheterna när det saknats nära ledarskap.

Samarbete: Steget framåt och Nätverket har kontinuerliga möten och kollegial handledning, de har även extern handledning och kontinuerlig ärendedragning genomförs tillsammans med enhetschef.

Samarbete och samverkan mellan verksamheterna har ökat både gällande kompetensutbyte, marknadsföring, arbetsuppgifter till brukare och förväntas kunna öka än mer framgent. Bland annat ser vi just nu över möjligheten för en av arbeidskonsulenterna på Nätverket att sprida och förmedla kunskap kring teckenstöd till övriga medarbetare. Arbetsterapeuterna från Liljans dagliga verksamhet håller i sammanlagt 6st workshops och har arbetat aktivt med att presentera olika appar som stöd för brukarna. Arbetsterapeuterna har gjort en överlämning av en påbörjad kartläggning av brukarnas bildförståelse. Tanken med överlämningen är att ge stödpersonerna förståelse för att det spelar roll vilken typ av bilder som används och även berätta om hur man på ett enkelt sätt kan ta reda på vilka bilder som är lättast att förstå för varje deltagare

Samtliga verksamheter följer stadens årshjul för information och utförande av insatser. Samtliga verksamheter har genomfört skyddsronde och utformat handlingsplan utifrån detta.

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter bedriver verksamhet av god kvalitet och är innovativa

— Ingen

Beskrivning

Exempel på aktiviteter för att utveckla god kvalitet och innovation:

Verksamhetskultur som uppmuntrar innovationer
Implementera digitala verktyg och annan välfärdsteknologi
Kvalitetsobservationer
Kollegial observation
Samarbete med brukar- och intresseorganisationer

Förväntat resultat

Verksamheterna är innovativa och använder digitala lösningar och annan välfärdsteknik. Verksamheterna har hög kvalitet och det finns en jämlik tillgång till gott stöd och service.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Utvecklingen med att använda digitala hjälpmedel för att maximera brukarnas egenmakt och delaktighet fortgår inom förvaltningens dagliga verksamheter.	2019-01-01	2019-12-31	

Enhetsmål:

Genom kartläggande samtal identifieras brukarnas önskemål

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Att det ska finnas en dokumenterad plan för 50% av verksamheternas deltagare och att dessa följts upp minst var 6 månad.

Analys

Nätverket: På Nätverket genomför man regelbundna och planerade uppföljningar av målen i genomförandeplanen, frekvensen beror på vad målet avser, om det är nya arbetsuppgifter/mål så gör arbetskonsulenterna tillsammans med brukaren en tidsnära utvärdering, oftast inom tre månader. Utöver dessa strukturerade tillfällen ställer Nätverket en gång per år, i mars månad, arbetsplatsfrågor till sina deltagare. Där tar de till exempel upp om deltagaren vill ändra sina arbetsuppgifter, om arbetet är viktigt för deltagaren och om hen upplever att hen får det stödet hen behöver. Varje vecka har Nätverket ett arbetsmöte där de bland annat diskuterar arbetsmiljöfrågor. Samtalen dokumenteras i parasol, om de är relevanta

Liljan: På ett personalmöte under våren tydliggörs förväntningarna kring att arbetet med genomförandeplaner och att uppföljning ska ske var 6:te månad. Under året genomförs två egenkontroller av antalet uppföljda genomförandeplaner. Båda granskningarna visar att antalet uppföljda genomförandeplaner att nästan samtliga brukare har ny alt uppföljd genomförandeplan senaste 6 månaderna. Dessutom har dokumentationen över uppföljningarna förbättrats vid den senare kontrollen. Den enskildes delaktighet framgår tydligare vid flera tillfällen vid den senare kontrollen.

Under året genomförs även delaktighetsmöten för brukarna där representant från varje aktivitetsgrupp bjuds in. Här får brukarna möjlighet att både lyfta upp synpunkter och klagomål samt få information direkt från enhetschef.

Trofast: Varje morgon sker en morgonplanering där arbetsuppgifter fördelas och information om veckan ges till brukarna. En gång i månad genomförs stormöten där frågor som synpunkter och klagomål lyfts upp. Medarbetarna erbjuder brukarna enskilda samtal en gång i veckan och vid behov. Hundpromenaderna är ett naturligt forum för att ta upp synpunkter och förbättringsområden.

Steg framåt: Kartläggning sker i samband med att brukaren börjar på verksamheten där delmål och mål skrivs. Här får deltagaren även information om stadens rutin för synpunkter och klagomål. Dessa följs upp med ca 3-6 månaders intervall. Var tredje vecka genomförs temasamtal som deltagare bjuds in till. Vid sittande bord får brukarna välja vad de vill ta upp och i mötena framkommer saker om brukarnas önskemål. Två ggr per termin genomförs husmöten där brukarna får lyfta upp synpunkter och klagomål.

Västertorp: Utifrån målgruppen krävs stor kompetens kring medarbetarna att lära känna brukarna och kunna läsa av dem. Verksamheten har under period ett gjort en kartläggning kring brukarens kommunikation och utifrån det satt upp mål för att möjliggöra för brukarna att kunna göra aktiva val. Medarbetarna arbetar även arbetat med att utveckla dokumentationen i parasol så att vi enklare ska kunna följa en brukares mående över tid. På det sättet ser vi om det finns saker vi kan anpassa för att möta önskemål som kan vara svåra att uttrycka.

Örnsberg: Stödpersonersamtal genomförs under perioden kontinuerligt.

Fruängens yrkesgrupp: Varje fredag har verksamheten ett gemensamt delaktighetsmöte där

deltagarna både delges information men även får möjlighet att lyfta upp synpunkter och klagomål etc. Varje stödperson ansvarar för att följa upp genomförandeplanen minst var 6 månad tillsammans med sin deltagare.

Egenkontroll: Under året genomförs egenkontroller av dokumentation och antalet uppföljda och utvärderade genomförandeplaner. Målet för verksamheten var att minst 50% ska ha en uppdaterad genomförandeplan. Den granskning som genomförs i november visar att 6 av 7 uppfyller kriteriet att minst 50% av genomförandeplanerna är antingen nya eller uppföljda senaste 6 månaderna. Granskningen visar också att 4 av 7 verksamheter har löpande dokumentation för minst 50% av deras deltagare.

Samarbete: Ett önskemål fanns från Trofast om att få samtalen med brukare mer strukturerade och en kontakt knyts med Steget framåt för att få ta del av hur man kan arbeta med mer strukturerad kartläggning. Steget framåt har lämnat över material till Trofast som kommer att användas när nya brukare introduceras i verksamheten. Under året genomförs arbetsterapeuterna workshops i både Örnbergs, Liljans och Fruängens yrkesgrupps arbetsgrupp kring digitala hjälpmedel.

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning

Blankett till Årsredovisning 2019 - intäktsfinansierade verksamheter

Enhet : Liljans dagliga verksamhet

Enhetschef: Helena Hallgren

**Beloppen
anges i TKr !**

	Utfall i bokslut 2019
<i>Intäkter</i>	
Taxor och avgifter	472
Hysesintäkter	-11
Bidrag	222
Försäljning av verksamhet	34 916
Övriga externa intäkter	14
Summa intäkter	35 613
<i>Kostnader</i>	
Förvaltningsinterna kostnader	
Personalkostnader	25 285
Övriga personalkostnader	430
Lokalkostnader	4 230
Entreprenader och köp av verksamhet	1 340
Övriga kostnader	2 974
Summa kostnader	34 259
Resultat netto	1 354
<i>I fond från 2018</i>	2 814
Resultat efter resultatdisposition	607

Investeringar

Medel för lokaländamål

Övrigt

Bedömning av nämndens interna kontroll

Analys

Kvalitetsarbete

Övrigt

Synpunkter och klagomål

Liljeholmens dagliga verksamheter har ett diariefört klagomål under 2019. Klagomålet besvaras skriftligt med en händelseredogörelse samt att verksamheten upprättar en lex Sarah anmälan.

Medarbetarnas delaktighet

Medarbetarna har under 2018 blivit inbjudna till att delta vid skrivandet av verksamhetsplanen och en VP- grupp startas. Inför T1 och T2 bjuds dessa representanter in för skrivandet. Inför verksamhetsberättelsen har representanterna fått ut frågeställningar kopplade till de mål som sattes upp i verksamhetsplanen och tillsammans med arbetsgruppen har de fått besvara frågorna och återkoppla till enhetschef som sammanställer. Rapporten skickas sedan ut till VP-gruppen för översyn och därefter skickas rapporten till samtliga medarbetare.

VB har behandlats på APT, Örsberg dv 20200116, Liljans dv 20200114 Trofast dv 20200115 och Västertorps dv 20200113, Nätverket 20200117, Steget framåt:20200117 , Fruängen yrkesgrupp 20200120.